

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN
DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over de elektronische monitoring voor minderjarigen
- Definitieve goedkeuring na Raad van State

Samenvatting

Teneinde de mogelijkheden van re-integratie van de minderjarige maximaal te realiseren, voorziet het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht dat elektronische monitoring hiervoor als middel kan worden ingezet. Elektronische monitoring kan helpend zijn in het actief ondersteunen van de re-integratie in de samenleving en op het verbinden met het dagelijks leven, het gezin en de netwerk- en contextfiguren van de minderjarige, bijvoorbeeld ter ondersteuning van uitgesproken voorwaarden.

Elektronische monitoring kan zowel in de fase van de voorbereide rechtspleging als in de fase ten gronde worden ingezet. Daarnaast kan elektronische monitoring ook in de uitvoering van een terbeschikkingstelling opgelegd worden.

Een elektronische monitoring voor minderjarigen gaat steeds gepaard met begeleiding.

Met voorliggend besluit wordt uitvoering gegeven aan de modaliteiten van de elektronische monitoring, alsook de nadere regels voor de controle en de begeleiding waarmee de elektronische monitoring gecombineerd moet worden. De implementatie van elektronische monitoring start met een pilootproject in het gerechtelijk arrondissement Antwerpen (afdeling Antwerpen). De pilootfase wordt nauwgezet gemonitord en geëvalueerd door het Agentschap Opgroeien en het Agentschap Justitie en Handhaving en laat toe bij te sturen waar nodig. Na een gunstige evaluatie van de pilootfase kan elektronische monitoring worden uitgerold voor de gerechtelijke arrondissementen Antwerpen, afdeling Turnhout en Mechelen en de gerechtelijke arrondissementen Limburg, West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Brussel en Leuven.

Bijlagen:

- Het ontwerp van besluit;
- Het advies van de Raad van State van 17 mei 2024

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT

Beleidsveld: Opgroeien en Justitie en Handhaving
Inhoudelijk structuurelement: Jeugddelinquentie

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Wetgevingsadvies

Bijgaande voorontwerp van besluit werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2023/561 (8/01/2024).

Advies Raad van State

Op 17 mei 2024 verleende de Raad van State zijn advies nr. 76.227/16 over voorliggend besluit. Hierna volgt een bespreking van het gevolg dat gegeven wordt aan dit advies.

- Gevolg gevend aan de opmerking van de Raad van State dat de uitrol van elektronische monitoring voor minderjarigen impact zou kunnen hebben op de uitvoeringscapaciteit van de justitiehuisen onder punt 4 werd voorliggend ontwerpbesluit geagendeerd en besproken op de Interministeriële Conferentie voor de Justitiehuisen van 29 mei 2024.
- Gevolg gevend aan de suggestie van de Raad van State onder punt 5 en 6 worden de rubrieken rechtsgronden en vormvereisten in de aanhef van voorliggend ontwerpbesluit aangepast.
- Artikel 25/0, 34/0 en 37/1, §3, eerste lid, 2° van het Jeugddelinquentiedecreet voorzien reeds in de voorwaarde van een voorafgaande inhoudelijke en technische inschatting door de sociale dienst. De Raad van State merkt onder punt 7 op dat het overnemen van een decreetsbepaling in een besluit van de Vlaamse Regering Gevolg enkel kan worden gedoogd indien dit noodzakelijk is voor de leesbaarheid. Bijgevolg wordt het eerste lid van artikel 1 van het ontwerp weggelaten en wordt het tweede lid geherformuleerd.
- De Raad van State merkt onder punt 8 op dat de machtiging aan de Vlaamse Regering enkel toelaat de elementen van de inhoudelijke en technische inschatting over de uitvoerbaarheid van elektronische monitoring mogelijk te maken.
De bereidheid tot medewerking is vanzelfsprekend een belangrijk inhoudelijk element, dat ertoe bijdraagt dat de jeugdrechter of jeugdrechtbank geïnformeerd kan beslissen. Een elektronische monitoring kan maar succesvol zijn indien deze kan worden uitgevoerd in een stabiele en voor de minderjarige ondersteunende verblijfscontext. Van de instemming van de minderjarige en ouders, opvoedingsverantwoordelijken een vereiste maken met een ondertekende verklaring gaat evenwel verder dan het opstellen van een inschatting. Artikel 1 punt 3° wordt daarom geherformuleerd. Er wordt verduidelijkt dat het gaat om een inschatting van de medewerkingsbereidheid van de minderjarige en de personen bij wie de minderjarige verblijft tijdens de uitvoering van de elektronische monitoring.
- In artikel 2, §1, eerste lid, artikel 3, eerste lid en artikel 4, eerste lid en artikel 5 wordt een materiële rechtzetting (verwijzing naar correct artikel(s)) doorgevoerd.
- Artikel 7 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 2022¹ bevat de kwaliteitseisen voor de opmaak en inhoud van het medisch-psychologisch onderzoek in het kader van een langdurige gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstellingen of bij een uithandengeving. Via artikel 5 van dit ontwerp worden deze kwaliteitseisen ook van toepassing voor het medisch-psychologisch onderzoek in het kader van een mogelijke terbeschikkingstelling na een gesloten begeleiding alsook voor het medisch-psychologisch onderzoek in het kader van de mogelijke uitvoering van een gesloten begeleiding in een strafinrichting voor volwassenen voor minderjarige verdachten of delictplegers die de leeftijd van drieëntwintig jaar hebben bereikt.

Om de multidisciplinariteit van het verslag te waarborgen wordt, via een nieuw punt 2 in artikel 5 van het ontwerp, artikel 7, §1, tweede lid van het besluit van 16 september 2022 in die zin

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 2022 tot uitvoering van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de organisatie, samenstelling en werking van de afdelingen gesloten oriëntatie, gesloten begeleiding en gesloten begeleiding van maximaal twee, vijf of zeven jaar in de gemeenschapsinstellingen

aangepast zodat de samenwerking met een deskundige naar keuze uit een andere discipline verplicht is.

Dit is nu al in het overgrote merendeel van de onderzoeken door kinder- en jeugdpsychiaters afgedekt doordat ook een psycholoog of criminoloog mee instaat voor het onderzoek. Ook is er steeds een breder sociaal maatschappelijk onderzoek door de sociale dienst van de jeugdrechtbank.

- De Raad van State merkt onder punt 3.4.2. en punt 15 op dat er geen decretale rechtsgrond is om het toepassingsgebied van elektronische monitoring in een eerste fase enkel te beperken tot de afdeling Antwerpen van het gerechtelijk arrondissement Antwerpen. Het is correct dat dit weliswaar in de memorie bij het wijzigingsdecreet van het jeugddelinquentiedecreet van 19 april 2024 werd aangegeven maar niet in de tekst van het decreet. We merken ook op dat de Raad van State in het advies op het wijzigingsdecreet hier geen opmerkingen over maakte. Op zich heeft deze opmerking concreet geen direct gevolg voor de toepassing van de maatregel en sancties in de afdeling Antwerpen, maar dus vooral implicaties op de mogelijke toepassing van elektronische monitoring in de andere gerechtelijke arrondissementen wat ook de intentie is binnen een redelijke en duidelijk omschreven termijn.

De tekst van artikel 6 wordt in die zin verduidelijkt dat de bepalingen over elektronische monitoring in werking treden maar dat het toepassingsgebied ervan bij wijze van overgangsmaatregel wordt beperkt tot het gerechtelijk arrondissement Antwerpen, afdeling Antwerpen. We benadrukken dat deze pilootfase gemotiveerd is, strikt opgevolgd en geëvalueerd wordt en afgebakend is in de tijd, met name uiterlijk tot 1 december 2025. De keuze voor de afdeling Antwerpen van het gerechtelijk arrondissement Antwerpen wordt gemotiveerd worden door het volume aan jeugddelictdossiers in Vlaanderen. Dit laat toe elektronische monitoring in de pilootfase gericht en efficiënt in te zetten in een duidelijk afgebakende regio met garanties voor de noodzakelijke praktijkervaring en een overzichtelijk en beheersbaar aantal partners i.c. jeugdrechters, sociale dienst jeugdrechtbank, parket, betrokken politiediensten, hulpverleningspartners. Concreet betekent dit dat elektronische monitoring in de overgangsfase niet uitvoerbaar is in de andere gerechtelijke arrondissementen. Uiterlijk op 1 januari 2026 wordt de toepassing van elektronische monitoring uitgerold over heel Vlaanderen.

2. INHOUD

A. ALGEMENE SITUERING

Teneinde de mogelijkheden van re-integratie van de minderjarige maximaal te realiseren voorziet het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht dat elektronische monitoring kan worden ingezet. Elektronische monitoring kan helpend zijn in het actief ondersteunen van de re-integratie in de samenleving en op het verbinden met het dagelijks leven, het gezin en de netwerk- en contextfiguren van de minderjarige bijvoorbeeld ter ondersteuning van opgelegde voorwaarden zoals naar school gaan, het volgen van een opleiding, tewerkstelling of een zinvolle tijdsbesteding.

Elektronische monitoring kan zowel in de fase van de voorbereide rechtspleging als in de fase ten gronde worden ingezet. We verwijzen naar de voorbereidende werkzaamheden in functie van de uitvoering van elektronische monitoring, waarbij het ook de vraag en verwachting was van de jeugdmagistratuur om elektronische monitoring, zoals alle andere reacties in het jeugddelinquentierecht, ook mogelijk te maken in de fase van de voorbereidende rechtspleging. Elektronische monitoring kan zowel als een op zichzelf staande reactie als ter ondersteuning van voorwaarden, een positief project, of ambulante reactie worden opgelegd.

Daarnaast kan elektronische monitoring ook in het kader van de terbeschikkingstelling worden ingezet. De jeugdrechtbank kan in uitvoering van de terbeschikkingstelling de minderjarige delictpleger een ambulante begeleiding of voorwaarden opleggen, of een elektronische monitoring opleggen desgevallend ter ondersteuning van voorwaarden of ambulante sanctie.

Elektronische monitoring wordt decretaal uitgesloten voor volgende misdrijven: genocide (art. 136bis Sw), misdaden tegen de mensheid (art. 136ter Sw), oorlogsmisdaden (art. 136quater en quinquies Sw),

terroristische misdrijven (art. 137, 138, 140, 141 Sw.) , doodslag (393 Sw.), moord (art. 394, 395, 396 Sw.) vergiftiging (art. 397 Sw.) , opzettelijke slagen en verwondingen in intrafamiliale context (398 tot en met 404 SW juncto 410 SW), verkrachting (417/11 Sw.), niet-consensuele seksuele handelingen (art.417/12 tot en met art. 417/22), seksuele uitbuiting van minderjarigen met het oog op prostitutie (art. 417/25 tot en met art. 417/37 Sw.) en drugshandel als hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging, door een leidend persoon (artikel 2bis, § 4b) van de wet van 24 februari 1921) betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen.

We voorzien dus een uitzondering wanneer het jeugddelict een gevaar vormt voor de fysieke of psychische integriteit van de minderjarige of de personen met wie de minderjarige verdachte op het verblijfsadres zal samenwonen. Het spreekt voor zich dat elektronische monitoring niet is aangewezen in geval bepaalde delicten van thuis uit kunnen worden verdergezet, zoals intrafamiliaal geweld, drugshandel, etc.

Elektronische monitoring gaat steeds gepaard met begeleiding op maat: de jeugdrechter of jeugdrechtbank kan een elektronische monitoring opleggen nadat de Sociale Dienst Jeugdrechtbank (hierna sociale dienst) de opdracht heeft gekregen een gemotiveerde inschatting te maken over de uitvoerbaarheid van elektronische monitoring. Tijdens deze selectiefase zal de sociale dienst niet alleen de technische en praktische uitvoerbaarheid van elektronische monitoring aftoetsen, maar ook de inhoudelijke uitvoerbaarheid waarbij gepeild wordt naar de bereidheid tot medewerking aan elektronische monitoring van de jongere, zijn ouders of opvoedingsverantwoordelijken en de haalbaarheid van elektronische monitoring en het individuele uurrooster. Omwille van de intrinsieke verwevenheid van pedagogische- en veiligheidsaspecten bij elektronische monitoring voor minderjarigen zal elektronische monitoring georganiseerd worden door de Agentschappen Opgroeien en Justitie en Handhaving. Elektronische monitoring is in de eerste plaats een hulpmiddel bij de begeleiding, waarbij gedragsverandering, het voorkomen van recidive, herstel en desistance vooropstaan. Opgroeien zal verantwoordelijk zijn voor het aspect begeleiding. Het Agentschap Justitie en Handhaving zal instaan voor het bewakingsmateriaal en de monitoring van het uurrooster. Voor de aan- en afsluiting van de technologie van elektronische monitoring, de technische ondersteuning van het bewakingsmateriaal en de permanente monitoring van de naleving van het individuele uurrooster wordt beroep gedaan op speciaal daartoe opgeleide personeelsleden van het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht.

De implementatie van elektronische monitoring start met een pilootfase in het gerechtelijk arrondissement Antwerpen (afdeling Antwerpen). Antwerpen genereert het grootste aantal jeugddelict-dossiers in Vlaanderen wat toelaat elektronische monitoring in de pilootfase gericht en efficiënt in te zetten in een beperkte geografische regio. Voor Antwerpen bedroeg het aantal unieke jongeren met een maatregel 'jeugddelict' in 2022 immers 673. Dat is 34% van het totale aantal jeugddelicten in Vlaanderen (2309).

De pilootfase wordt nauwgezet gemonitord en geëvalueerd door het Agentschap Opgroeien en het Agentschap Justitie en Handhaving en laat ons toe bij te sturen waar nodig. Na een gunstige evaluatie kan elektronische monitoring toegepast worden voor de gerechtelijke arrondissementen Antwerpen, afdeling Turnhout en Mechelen, Limburg, West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Brussel en Leuven.

B. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

Artikel 1. Dit artikel bepaalt dat de jeugdrechter of jeugdrechtbank een elektronische monitoring kan opleggen nadat de sociale dienst de opdracht heeft gekregen een gemotiveerde inschatting te maken.

Tijdens de selectiefase zal de sociale dienst niet alleen de technische en praktische uitvoerbaarheid van elektronische monitoring aftoetsen (o.a. een vaste wettelijke verblijfplaats in België, aanwezigheid elektriciteit, geen dreigende uithuiszetting, geen schulden...), maar ook de inhoudelijke uitvoerbaarheid waarbij zal gepeild worden naar de mogelijkheden en de haalbaarheid van elektronische monitoring alsook naar het informeren en de bereidheid tot medewerking van de jongere en zijn ouders.

De selectiecriteria voor de inschatting van de omgevings- en persoonsgebonden factoren worden vastgelegd in een door het Agentschap Opgroeien uitgewerkt beleidskader voor elektronische monitoring.

De inschatting van de sociale dienst bevat in voorkomend geval ook een advies over de (lopende) maatregel of sanctie (positief project, voorwaarden of ambulante reactie) waarvoor elektronische monitoring als modaliteit of ter ondersteuning kan worden opgelegd.

Daarnaast bevat het advies ook een voorstel voor de maximumduur van de elektronische monitoring. Decretaal wordt bepaald dat de minimumduur van elektronische monitoring drie maanden bedraagt. Deze minimumduur is ingegeven om elektronische monitoring een minimaal inhoudelijk effect te laten ressorteren. De maximumduur van elektronische monitoring bedraagt zes maanden.

Tenslotte bevat het advies van de sociale dienst een beschrijving van de opgelegde en niet-toegestane activiteiten tijdens de elektronische monitoring alsook een voorstel van individueel uurrooster en van de individuele voorwaarden in uitvoering van de elektronische monitoring.

Wanneer de minderjarige reeds een gesloten oriëntatie of een gesloten opgelegd kreeg, worden elementen uit het afgeleverde oriëntatieverslag of de evolutieverslagen vanuit de gesloten begeleiding in overweging worden genomen bij de inschatting van de omgevingsgebonden en de persoonsgebonden factoren over de verschillende levensdomeinen van de minderjarige. Het is geenszins de bedoeling dat er dubbel werk zou gebeuren.

Artikel 2 De eerste paragraaf bepaalt de doelstellingen en actieve betrokkenheid van ouders bij de begeleiding. De intensiteit van de begeleiding krijgt vorm op maat van wat elke individuele jongere nodig heeft in functie van diens desistanceproces en omvat minstens twee contacten per week waarvan minstens één fysiek contact met de minderjarige en zijn gezin.

Daarnaast wordt ook afgestemd met wat al lopende is aan begeleidende en hulpverlenende initiatieven al dan niet omkaderd door elektronische monitoring. Dit met als doel voor elke jongere een zo coherent en efficiënt mogelijk traject op maat uit te stippelen.

De tweede paragraaf omschrijft de werkingsprincipes die bij de begeleiding van elektronische monitoring in acht worden genomen.

Artikel 3 bepaalt de opdrachten van het Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht inzake elektronische monitoring voor minderjarigen, met name de aan- en afsluiting van de technologie van elektronische monitoring, de technische ondersteuning van het bewakingsmateriaal en de permanente monitoring van de naleving van het individuele uurrooster.

De tweede alinea omschrijft de voorwaarden waaraan de technologie van elektronische monitoring moet voldoen.

Artikel 4 voorziet dat de sociale dienst maandelijks een geïntegreerd evolutieverslag bezorgt aan de jeugdrechter of jeugdrechtbank over het verloop van de elektronische monitoring. Deze tussentijdse verslaggeving laat een nauwgezette opvolging van elektronische monitoring toe door de jeugdrechter of jeugdrechtbank in nauwe samenwerking met de sociale dienst en de monitoring.

Daarnaast wordt voorzien dat elke ernstige gebeurtenis zoals het plegen van nieuwe feiten, verhinderen van een technische interventie, beschadiging van materiaal of geen gevolg geven aan oproepingen vanuit het VCET of de begeleiding, ... of ernstige schending van de in het weekschema opgenomen individuele voorwaarden onmiddellijk door de sociale dienst of het VCET wordt gemeld aan de jeugdrechter of jeugdrechtbank.

Artikel 5. Artikel 7 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 september 2022 tot uitvoering van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, wat betreft de organisatie, samenstelling en werking van de afdelingen gesloten oriëntatie, gesloten begeleiding en gesloten begeleiding van maximaal twee, vijf of zeven jaar in de gemeenschapsinstellingen bevat de kwaliteitseisen voor de opmaak en inhoud van het medisch-psychologisch onderzoek in het kader van een langdurige gesloten begeleiding in de gemeenschapsinstellingen of bij een uithandengeving.

Punt 1 van dit artikel maakt deze kwaliteitseisen ook van toepassing voor het medisch-psychologisch onderzoek in het kader van een mogelijke terbeschikkingstelling na een gesloten begeleiding alsook voor het medisch-psychologisch onderzoek in het kader van de mogelijke uitvoering van een gesloten begeleiding in een strafinrichting voor volwassenen voor minderjarige verdachten of delictplegers die de leeftijd van drieëntwintig jaar hebben bereikt.

Om de multidisciplinariteit van het verslag te waarborgen wordt met punt 2 artikel 7, §1, tweede lid van het besluit van 16 september 2022 in die zin aangepast zodat de samenwerking met een deskundige naar keuze uit een andere discipline verplicht is.

Artikel 6 verduidelijkt dat het toepassingsgebied van elektronische monitoring bij wijze van overgangsmaatregel wordt beperkt tot het gerechtelijk arrondissement Antwerpen, afdeling Antwerpen. We benadrukken dat deze pilootfase gemotiveerd is, strikt opgevolgd en geëvalueerd wordt en afgebakend is in de tijd, met name uiterlijk tot 1 december 2025. De keuze voor de afdeling Antwerpen van het gerechtelijk arrondissement Antwerpen wordt gemotiveerd worden door het volume aan jeugd delictdossiers in Vlaanderen. Dit laat toe elektronische monitoring in de pilootfase gericht en efficiënt in te zetten in een duidelijk afgebakende regio met garanties voor de noodzakelijke praktijkervaring en een overzichtelijk en beheersbaar aantal partners i.c. jeugdrechters, sociale dienst jeugdrechtbank, parket, betrokken politiediensten, hulpverleningspartners. Concreet betekent dit dat elektronische monitoring in de overgangsfase niet uitvoerbaar is in de andere gerechtelijke arrondissementen. Uiterlijk op 1 januari 2026 wordt de toepassing van elektronische monitoring uitgerold over heel Vlaanderen

De pilootfase zal nauwgezet gemonitord en geëvalueerd worden door het Agentschap Opgroeien en het Agentschap Justitie en Handhaving en resulteert uiterlijk op 1 december 2025 in een rapport op basis van kwantitatieve indicatoren zoals het aantal maatregelen en sancties elektronische monitoring, de duur, de positieve afronding, het type ten laste legging, ...) en kwalitatieve indicatoren zoals de werkingsprocessen en bevraging van de betrokken jongeren en ouders en professionele actoren. Uiterlijk op 1 januari 2026 zal de toepassing van elektronische monitoring verder uitgerold worden in het arrondissement Antwerpen, afdeling Turnhout en Mechelen en de gerechtelijke arrondissementen Limburg, West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Brussel en Leuven.

De inwerkingtreding van artikel 5 wordt gekoppeld aan een samenwerkingsprotocol tussen de Vlaamse Gemeenschap en de Federale Staat in het kader van de uitvoering van de terbeschikkingstelling en de mogelijke uitvoering van een gesloten begeleiding in een strafinrichting voor volwassenen voor minderjarige verdachten of delictplegers die de leeftijd van drieëntwintig jaar hebben bereikt.

Artikel 7 belast de Vlaamse minister, bevoegd voor opgroeien en de Vlaamse minister bevoegd voor het elektronisch toezicht met de uitvoering van dit besluit.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

In het voorjaar 2024 zal elektronische monitoring voor minderjarige delictplegers in een pilootfase worden ingevoerd in de afdeling Antwerpen van het gerechtelijk arrondissement Antwerpen. De in deze afgebakende geografische regio moet ervaring opdoen en wordt gevolgd door de gebiedsdekkende uitrol. Gelet op de wijzigingen van het decreet betreffende het jeugddelinquentierecht die o.a. elektronische monitoring ook in de voorbereidende rechtspleging (en niet enkel in de fase ten gronde) mogelijk maakt is een realistische inschatting van het aantal minderjarigen mogelijk. We opteren om de pilootfase door te starten in het gerechtelijk arrondissement Antwerpen gelet dat hier uit de monitoring en de jaarcijfers de hoogste jaarlijkse instroom is van dossiers in het kader van het jeugddelinquentierecht. Binnen de pilootfase wordt als doelstelling een instroom van 80 minderjarigen vooropgesteld.

De pilootfase en de verdere uitvoering van elektronische monitoring wordt vormgegeven, uitgevoerd en aangestuurd vanuit een samenwerking tussen het Agentschap Opgroeien en het Agentschap Justitie en Handhaving, afdeling Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht (VCET).

1. Op niveau van het Agentschap Opgroeien

De opvolging van minderjarigen onder elektronische monitoring wordt ingebed in de werking van de sociale dienst. Voor de vooronderzoeken, op basis van huisbezoeken, in de selectiefase en voor de intensieve begeleiding van de jongeren onder elektronische begeleiding, worden op de sociale dienst van de jeugdrechtbank Antwerpen vier voltijdse equivalenten EM-begeleiders (rang B) voorzien. Zij zullen frequente (fysieke) contacten met de minderjarigen en hun omgeving onderhouden, actief alle in elk individueel dossier betrokken partners (bijv. hulpverlenende instanties betrokken op de jongeren, zijn/haar omgeving, de scholen, ...) een gedetailleerd maandelijks rapport opstellen voor de jeugdrechtbank. Daarnaast wordt voorzien in één VTE die coördineert, de verantwoordelijkheden opneemt en aanstuurt en de verbinding vormt tussen de operationele praktijk, de opvolging en evaluatie van de pilootfase en de beleidsmatige aspecten (o.a. monitoring, deelname overleg met jeugdmagistratuur, externe organisaties, ...).

We verwijzen bijkomend naar de recente beslissing van de Vlaamse Regering van 2 februari 2024 tot definitieve goedkeuring van o.a. de bepalingen inzake elektronische monitoring in het wijzigingsdecreet betreffende het jeugddelinquentierecht (VR 2024 0202 DOC.0126/1/2/3/4).

De omkadering voor de pilootfase voor het Agentschap Opgroeien ziet er als volgt uit:

Functie	Rang	Salarisschaal	Kost per VTE	VTE	Totale jaarkost (Euro)
EM-begeleider	B1	B111	65.293,10	4	261.172,40
Coördinatie EM-begeleiding	A1	A111	86.809,42	1	86.809,42
					347.981,82

De kost wordt aangerekend op de begrotingsartikelen GD0-1GAF2ZZ-LO en GD0-1GAF2ZZ-WT.

Het Agentschap Opgroeien wil het pilootproject gebruiken om de benodigde begeleidingsintensiteit goed in kaart te krijgen. Op basis van de opgedane ervaringen kan verder bekeken worden in hoeverre bepaalde elementen van de begeleiding bij de duurzame uitrol ook kunnen worden opgenomen door private partners in de jeugdhulp, dit zowel in functie van een optimale werkverdeling in relatie tot de kerntaken van de sociale dienst als in functie van het zuiver houden van het mandaat van de sociale dienst ten aanzien van de jeugdrechtbank.

2. Op niveau van het Agentschap Justitie en Handhaving, afdeling Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht (VCET)

Binnen het VCET is er nood aan 13 extra medewerkers om de opstart van elektronische monitoring voor minderjarige delictplegers te realiseren. Rekening houdende met het 24/7 ploegensysteem van het VCET moet de **monitoring** versterkt worden met minstens acht deskundigen die gespecialiseerd zijn in de opvolging van minderjarigen. De opvolging is immers erg intensief: de uurroosters voor minderjarigen zullen zeer complex zijn (school, vrijetijdsbesteding, ...) en de begeleiding moet afgestemd zijn op de leeftijd van de jongere. Binnen deze vorm van elektronisch toezicht zal er gebruik gemaakt worden van een GPS-unit: monitoring via GPS is een meer intensieve vorm van elektronisch toezicht, aangezien de monitoring real time het spoor van de minderjarige kan controleren.

Daarnaast staat de **mobiele eenheid** in voor de activatie en de-activatie van bewakingsmateriaal en verzorgt het ook de technische interventies. De aansluiting bij een minderjarige zal prioritair opgenomen moeten worden. Er is daarom nood aan twee bijkomende medewerkers voor de mobiele eenheid om de aansluitingen, technische interventies en de-activaties bij deze extra dossiers snel uit te voeren.

De **administratie** staat in voor het registreren van het mandaat in het dossiersysteem (SISSET), het opladen van de benodigde documenten (beschikking, vonnis, ...) en registratie van de uurroosters. Er is nood aan één extra administratief medewerker om deze nieuwe dossiers administratief op te volgen.

De **operationele directie** van het VCET zal de brug vormen tussen het VCET en Opgroeien. Net zoals bij reguliere opdrachten van elektronisch toezicht, werken zij in een permanentiesysteem, waarbij ze bereikbaar zijn buiten de kantooruren voor dringende vragen gelinkt aan individuele dossiers. Er is nood aan twee bijkomende adjuncten.

Functie	Rang	Salarisschaal	Kost per VTE	VTE	Totale jaarkost
Deskundige monitoring	B1	B111	65.293,10	8	522.344,79
Medewerker mobiele eenheid	C1	C111	58.972,78	2	117.945,57
Adjunct	A1	A111	86.809,42	2	173.618,83
Administratief medewerker	C1	C111	58.972,78	1	58.972,78
					872.881,97

De kost wordt aangerekend op de begrotingsartikelen SL0-1SAE2ZZ-LO en SL0-1SAE2ZZ-WT.

Voor wat betreft het bovenstaande verwijzen we tevens naar de beslissing van de Vlaamse Regering van 22 december 2023 (VR 2023 2212 DOC.1910/1BIS).

Inspectie van Financiën

Het gunstig advies met opmerkingen van de Inspectie van Financiën (referentienummer IF/2024000068 werd verleend op 12 januari 2024.

De inspectie van Financiën formuleert 2 voorwaarden:

Wat de budgettaire impact betreft: gelet op het onmiskenbaar innovatieve karakter van deze pilootfase (elektronische monitoring is een nieuwe reactiewijze), en de impact op de directe dienstverlening in dossiers van de betrokken sociale dienst jeugdrechtbank betekent dit een relatief beperkte investering in het kader van reeds voorzien nieuw beleid. De inspectie van Financiën geeft aan dat dit onderbouwd is gebeurd. Wat betreft de koppenbesparing valt dit dossier buiten de scope, gelet dat dit directe dienstverlening betreft i.c. begeleiding van jongeren in het uitvoeren van gerechtelijke opdrachten. We verwijzen bovendien naar de monitoring en opvolging van de pilootfase en de onderbouwde inschatting van de toekomstige impact.

Voor wat betreft de inschatting van de toekomstige impact bij een uitrol in alle gerechtelijke arrondissementen in Vlaanderen en Brussel en dit zowel de begeleiding als de monitoring, materiaal i.c. de enkelbanden, kunnen onderstaande elementen verder richtinggevend zijn. De pilootfase vindt plaats in de afdeling van het gerechtelijke arrondissement Antwerpen, deze jeugdrechtbank staat zoals vermeld voor 1/3de van de instroom van alle jeugddelictdossiers in Vlaanderen en Brussel (zie boven). Concreet betekent dit dat we voor Antwerpen een inschatting maken van 80 dossiers op jaarbasis. Gelet op de decretaal vastgelegde termijnen betekent dit op dagbasis ca. 20 lopende dossiers. Extrapoleren we dit naar Vlaanderen en Brussel dan komen we op ca. 75 dossiers op dagbasis. We volgen natuurlijk ook de inspectie van Financiën (cf. 3.2.2.) dat bij een algemenere uitrol na de pilootfase in Vlaanderen dit vooral de functies EM-begeleiding betreft, en wijzen erop dat de pilootfase ook moet toelaten te bekijken in welke mate private partners in de jeugdhulp (we denken aan HCA-diensten of diensten die delictgerichte contextbegeleiding aanbieden) in het begeleidingsproces kunnen worden ingeschakeld. Het is evident dat de pilootfase net ook rond het budgettaire aspect ervaringen moet opleveren. De reële impact zal dan natuurlijk en tijdig aan de financiële overheden worden voorgelegd naarmate de pilootfase naar het einde loopt en verdere onderbouw aanlevert. Bijkomend kunnen we als benchmark en onderbouw nog aangeven: als we deze cijfers vergelijken met de evolutie in Nederland dan ligt dit in dezelfde lijn verhoudingsgewijs².

Tot slot spreekt het spreekt voor zich dat de toepassing 'jeugd' op niveau van het beschikbare materiaal geen probleem stelt (ter illustratie: de enkelbanden worden gehuurd en er kunnen tijdig en

² In Nederland werkte men in een aanvangsfase ook met pilootregio's gevolgd door meer veralgemeende uitrol vanaf 2014 om pas vanaf 2016 een bepaalde groei te kennen. In eerste jaren schommelde het aantal op jaarbasis rond een 20-tal jongeren om dat vanaf 2016 richting 144, 199 (in 2017), 185 (2018), 380 (in 2019), 462 (2020) en 461 (in 2021). Sinds 2019 ondergaan gemiddeld 100 à 150 jongeren in Nederland EM op dagbasis. Een update voor 2022 en 2023 is opgevraagd.

vraaggestuurd extra enkelbanden kunnen aangevraagd waar nodig. Op niveau van de volwassenen was er in 2022 een stijging van 800 extra enkelbanden en in 2023 een stijging van 1400 extra enkelbanden; dit leverde geen probleem op qua 'stock'. Vergeleken met de aantallen voor elektronische monitoring voor minderjarigen stelt zich hier dus geen probleem.

Wat betreft de organisatie is het een bewuste keuze te kiezen voor een doorgedreven samenwerking tussen de beide agentschappen. Dergelijke samenwerking is niet nieuw, en in dit dossier vanuit de verschillende finaliteiten van ieders bevoegdheid en activiteiten in feite evident. Er worden daarnaast duidelijke afspraken gemaakt over de verantwoordelijkheden in zowel de aansturing, de opvolging als meer operationele acties in bijv. protocol rond meldingen en interventies.

Begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord werd bekomen op 21 maart 2024.

B. ESR-TOETS

De ESR-impact van voorliggend voorstel bedraagt ESR neutraal.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van besluit heeft een weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget van de Vlaamse Overheid, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken, vereist is. Dit akkoord werd aangevraagd op 18 maart 2024.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- 1 Personeel: het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet;
- 2 Werkingsuitgaven: het voorstel heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale of provinciale besturen;
- 3 Investerings en schulden: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg;
- 4 Ontvangsten: het voorstel heeft geen bijkomende ontvangsten als gevolg.

Conclusie: het voorstel heeft geen weerslag op de lokale en provinciale besturen.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering over de elektronische monitoring voor minderjarigen;
- 2° de Vlaamse minister bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Vlaamse minister bevoegd voor Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, te gelasten het voormelde besluit te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme.

Zuhal DEMIR